

Šilumos ūkio teisinis reguliavimas

Aktualios problemos

Problemų apžvalga:

- ES reikalavimai: šilumos tinklų modernizavimas
- Nuosavybės teisė į šilumos punktus ir jų priežiūra
- Karšto vandens tiekimas
- Nepriklausomų šilumos gamintojų problema

Šilumos tinklų modernizavimas (I)

- LR stojant į ES išsiderėtos išimties dėl sieros dioksido ir azoto oksidų išmetimo ribinių verčių netaikymo VTE-3, KTE ir MTE galiojimas baigiasi 2015 m. gruodžio 31 d.
- Direktyva Nr. 2010/75/ES, numatanti griežtesnius, nei šiuo metu galiojantys, aplinkos apsaugos ir taršos reikalavimus, ypač susijusius su į aplinką išmetamų teršalų normų sumažinimu, kurie įsigalios nuo 2016 m. sausio 1 d.
- Taikymo sritis: Vilnius, Kaunas, Mažeikiai.
- Direktyva 2009/28/EB, kuri numato, kad atsinaujinančių išteklių energijos dalis bendrame galutiniame energijos suvartojime iki 2020 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 23 proc.

Šilumos tinklų modernizavimas (II)

Kokios galimos pasekmės laiku neatlikus modernizavimo darbų:

- Finansinės sankcijos?
- Reikalavimų neatitinkančių įrenginių eksploatacijos sustabdymas?
- Sankcijos LR už ES įsipareigojimų nevykdymą?

Šilumos punktų nuosavybės teisė ir jų priežiūra (I)

- Centralizuotai šildomų daugiabučių namų šilumos sistemos bendrosios dalinės nuosavybės teisė priklauso butų savininkams (CK 4.82 str., LAT nutartis Nr. 3K-3-178/2012).

Šilumos punktų nuosavybės teisė ir jų priežiūra (II)

LR Šilumos ūkio įstatymo 2 str. 37 p. redakcija iki 2011 lapkričio 1 dienos:

- **Šilumos punktas** – prie šilumos įvado prijungtas šilumos perdavimo tinklo įrenginys [..] (ŠŪĮ 2 str. 37 p.).
- **Šilumos kainos** [..] gali būti diferencijuojamos pagal [..] šilumos punktų nuosavybę (ŠŪĮ 32 str. 3 d.).
- **Šilumos tiekėjas** yra atsakingas už jam nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų namų šilumos punktų įrenginių priežiūrą (ŠŪĮ 28 str. 5 d.).

Šilumos punktų nuosavybės teisė ir jų priežiūra (III)

LR Šilumos ūkio įstatymo 2 str. 37 p. redakcija nuo 2011 lapkričio 1 dienos:

- **Šilumos punktas** – [...] pastato šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginys [...]. Daugiabučio namo šilumos punkto įrenginiai, būtini namo tinkamam eksploatavimui ir naudojimui, yra neatskiriama namo dalis ir šio namo butų ir patalpų savininkų bendroji dalinė nuosavybė, kurią draudžiama perduoti tretiesiems asmenims (ŠŪĮ 2 str. 37 p.).
- **Pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojas** turi prižiūrėti (eksploatuoti) pastatų šilumos punktus, nepriklausomai nuo to, kam jie priklauso (ŠŪĮ 20 str. 1 d.)
- **Šilumos tiekėjas** negali būti pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoju (eksploatuotoju) (ŠŪĮ 20 str. 2 d.), išskyrus savivaldybes, kuriose yra mažiau kaip 50.000 gyventojų.
- **Daugiabučio namo butų savininkai**, nevaldantys šilumos punkto įrenginių bendrosios nuosavybės teisė, šiuos įrenginius gali įsigyti [...]

Šilumos punktų nuosavybės teisė ir jų priežiūra (III)

- Kam iš tiesų turėtų priklausyti šilumos punktai ir jų įranga?
- Ar draudžiamas tik nuosavybės, ar ir valdymo perdavimas?
- Ar dabartinis reguliavimas garantuoja tinkamą ir profesionalią šilumos punktų priežiūrą?
- Ar galima reikalauti šilumos punktus ir jų įrangą išpirkti?

Karšto vandens tiekimo problema (I)

- Pagal ŠŪĮ 2 str. 2 d., **vartotojas gali pasirinkti** vieną iš šių aprūpinimo karštu vandeniu būdų: (i) tiekia šilumos tiekėjas; (ii) perkamas šaltas vanduo+šiluma iš šilumos tiekėjo; (iii) vanduo šildomas savarankiškai.
- **Iki vartotojui pasirenkant** aprūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas yra šilumos tiekėjas (ŠŪĮ 15 str. 2 d.)
- **Šilumos tiekėjas** negali būti pastato karšto vandens sistemos prižiūrėtoju (eksploatuotoju) (ŠŪĮ 20 str. 2 d.), išskyrus savivaldybes, kuriose yra mažiau kaip 50.000 gyventojų.
- **Šilumos tiekėjas** negali būti bendrosios dalinės nuosavybės administratoriumi, išskyrus savivaldybėse, kuriose yra daugiau kaip 100.000 gyventojų (CK 4.84 str. 7 d., naujoji redakcija nuo 2013-01-01)

Karšto vandens tiekimo problema (II)

- Ar šilumos tiekėjas gali organizuoti karšto vandens tiekimą?
- Ar šilumos tiekėjas gali organizuoti karšto vandens tiekimą vartotojui nepasirinkus karšto vandens tiekimo būdo?
- Ar nebūtina keisti ŠŪĮ nuostatų tam, kad šios neprieštarautų 2013-01-01 įsigaliosiančiai CK redakcijai?

Nepriklausomi-nereguliuojami šilumos gamintojai (I)

Šilumos tiekėjas privalo užtikrinti eksploatuojamų tinklų plėtrą, prijungti [..] gamintojų įrenginius, esančius jo teritorijoje, prie šilumos perdavimo tinklo [..] (ŠŪĮ 12 str. 13 d. 2 p.).

Nepriklausomi šilumos gamintojams gali būti netaikoma privaloma šilumos gamybos kainodara, jei tiekiamos šilumos apimtis neturi reikšmingos įtakos kainai, šilumos tiekimo sistemai (ŠŪĮ 10 str. 3 d.)

Šilumos tiekėjas iš nepriklausomų gamintojų superka šilumą, atitinkančią kokybės, tiekimo patikimumo ir aplinkosaugos reikalavimus jei jos kaina yra ne didesnė kaip jo palyginamosios šilumos energijos gamybos sąnaudos (ŠŪĮ 10 str. 1 d., Aprašo 8.3. punktas).

Nepriklausomi-nereguliuojami nepriklausomi šilumos gamintojai (II)

- Iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminamos šilumos kaina, lygi šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudoms, yra garantuojama 5 metams (Aprašo 9 p.).
- Energetikos įmonės, turinčios daugiau kaip 5 MW galios šilumos gamybos įrenginių ir gaminančios parduoti skirtą šilumos energiją, privalo turėti energijos išteklių rezervines atsargas (LR Energetikos įstatymo 29 straipsnio 1 dalis).

Nepriklausomi-nereguliuojami šilumos gamintojai (III)

- Ar pati koncepcija yra teisinga?
- Kaip užtikrinti, kad nebūtų prarandama masto ekonomija?
- Kaip proporcingai paskirstyti galios rezervavimo ir balansavimo kaštus?
- Kaip turėtų būti paskirstyti prijungimo mokesčiai?